

Cluster SMEs

รายงานการศึกษา

เครือข่ายวิสาหกิจ

อุตสาหกรรมผลิตภัณฑื้สั้บปะรด

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สำนักงาน

ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง

และขนาดย่อม กรกฎาคม 2551

สารบัญ

หน้า

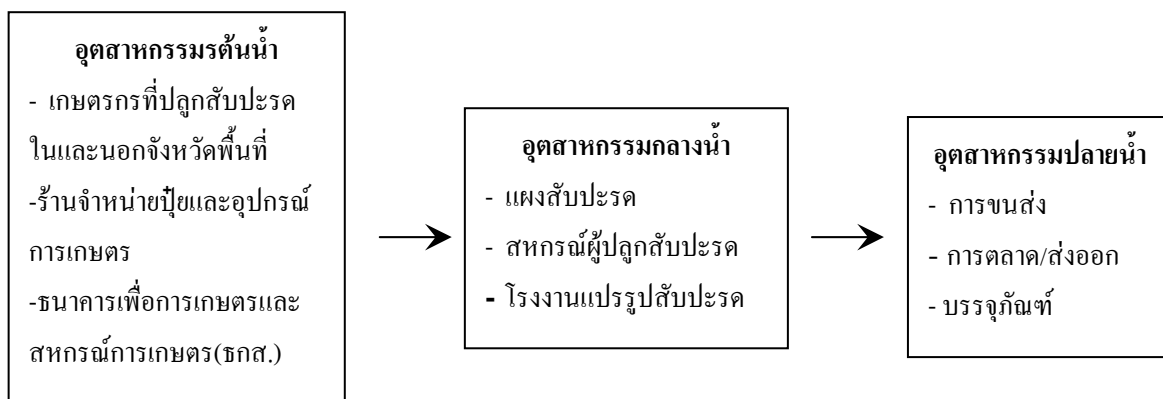
บทที่ 1	เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	1-11
	▪ ภาพรวมของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	1
	▪ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของเครือข่ายวิสาหกิจ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3
	▪ การประเมินศักยภาพการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	9
บทที่ 2	แผนภาพเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	12-13
บทที่ 3	แผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	14-27
	▪ แผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	14
	▪ โครงการนำร่องของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	17

บทที่ 1

เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1. ภาพรวมของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดที่มีสภาพพื้นที่และภูมิอากาศเอื้อต่อการปลูกสับปะรด จึงเป็นแหล่งผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์สับปะรดที่สำคัญแห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยมีผลผลิตเฉลี่ย ประมาณ 0.85 ล้านตันต่อปี และในแต่ละปีมีผลผลิตเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีการแปรรูปผลผลิต ในลักษณะต่างๆ การแปรรูปผลิตภัณฑ์สับปะรด เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างภาคเกษตรกรรมกับภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดการสร้างงานและการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เมื่อพิจารณาถึงเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด พบว่ามีวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน ทั้งในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ อยู่ในพื้นที่ ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 แสดงความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด

อุตสาหกรรมต้นน้ำ ของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการปลูกสับปะรด อุปกรณ์ทางการเกษตรและแหล่งเงินทุนในการปลูกสับปะรด

อุตสาหกรรมกลางน้ำ เกี่ยวข้องกับการจัดจำหน่ายและการแปรรูป เมื่อสับปะรดโตเต็มที่พร้อมที่จะตัดไปส่งโรงงานแปรรูป โดยมีพ่อค้าท้องถิ่นมารับซื้อจากไร่โดยตรง (สัมภาษณ์ คุณธนุพัฒน์วงศ์, วันที่ 22 เมษายน 2548) และคัดสรรส่งไปยังตลาดในพื้นที่ และโรงงานแปรรูปซึ่งเป็นอุตสาหกรรมกลางน้ำ ของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด ซึ่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีมากที่สุด 15 โรงงาน

สหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดเป็นองค์กรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการรับซื้อสับปะรดสด โดยได้รับโควตาจากโรงงาน นำมาจัดสรรให้กับชาวไร่ แต่สหกรณ์ยังไม่มีกรรมร่วมกันอย่างเข้มแข็งเนื่องจากชาวไร่เกรงว่าหากขายให้กับสหกรณ์ ส่วนหนึ่ง ส่วนที่เหลือก็ต้องนำไปขายให้กับโรงงานเองอีกครั้งหนึ่ง โดยสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกสับปะรด จะมีการกระจายตัวอยู่ทั้งในจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อุตสาหกรรมปลายน้ำ ได้แก่การขนส่ง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระจายผลิตภัณฑ์ไปยังตลาดโลกโดยการส่งออกส่วนใหญ่จะไปทางเรือเนื่องจากในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีท่าเรือน้ำลึก 2 ท่า

การวิเคราะห์อุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรดที่กล่าวมา เป็นการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่อง และส่งเสริมกันในแนวตั้ง (Vertical Linkage) อย่างไรก็ตามการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด ตามแนวความคิดการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) นั้น จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องและส่งเสริมกันในแนวนอน รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของเครือข่ายวิสาหกิจโดยใช้หลักการวิเคราะห์ Diamond Model วิเคราะห์ปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ 1) เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต 2) เงื่อนไขด้านอุปสงค์ 3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน 4) บริบทการแข่งขันและกลยุทธ์ของบริษัท ที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด ที่นำเสนอต่อไปนี้เป็นผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ประกอบการศึกษาข้อมูลขั้นปฐมภูมิจากภาคสนาม โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และผู้ประกอบการภาคเอกชนเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2548 ที่โรงแรมรอยัล ไคมอนด์ จังหวัดเพชรบุรี มีผู้เข้าร่วมการสนทนารวมทั้งหมด 24 คน

1) เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต

1.1 มีวัตถุดิบหรือสับปะรดที่มีคุณภาพ เนื่องจาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีสภาพพื้นดิน และสภาพภูมิศาสตร์เหมาะสม ทำให้ได้สับปะรดที่มีรสชาติดี

1.2 คุณภาพของทรัพยากรบุคคล ในภาคการผลิต หรือเกษตรกรในพื้นที่มีประสบการณ์ และความชำนาญในการปลูกสับปะรดมายาวนาน แต่แรงงานในภาคอุตสาหกรรมแปรรูปยังเป็นแรงงานที่ขาดความรู้เรื่องเทคโนโลยีทางการผลิต และมีปัญหาจำนวนคนงานในโรงงานไม่เพียงพอ โดยเฉพาะวันเงินเดือนออกจะมีผู้ขาดงานมากถึงร้อยละ 20 - 25 แม้ทางโรงงานจะสร้างแรงจูงใจโดยสร้างหอพักไว้ในโรงงาน ก็ยังไม่สามารถทำให้คนงานอยู่ประจำได้ ส่งผลให้ต้องลดจำนวนเครื่องจักรในการผลิตลง

1.3 การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด ยังไม่มีการใช้เทคโนโลยีระดับสูงมากนัก เนื่องจากการผลิตจะเป็นไปตามคำสั่งซื้อ (Order) ตามความต้องการของลูกค้าทั้งในด้านผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ จึงมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่มากนัก

1.4 เงินทุนในอุตสาหกรรมสับปะรด ผู้ประกอบการในโรงงานขนาดใหญ่ที่จำเป็นต้องใช้ทุนในเรื่องเครื่องจักร จะได้รับการสนับสนุนจากธนาคารพาณิชย์และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) แต่โรงงานขนาดเล็กยังมีปัญหาด้านการกู้ยืมเงินทุน เนื่องจากธนาคารเกรงว่าจะมีปัญหาคารชำระคืน ทำให้โรงงานขนาดเล็กประสบปัญหาทางด้านเงินทุนหมุนเวียน

1.5 โครงสร้างพื้นฐาน ภายในจังหวัดมีโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เหมาะสม ได้แก่ มีท่าเรือน้ำลึกในการขนส่ง มีแหล่งน้ำในการผลิต โดยกรมชลประทานได้พัฒนาแหล่งน้ำหลายแห่งที่สามารถนำน้ำมาใช้ในภาคเกษตรกรรมได้ แต่ยังมีบางพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทานจึงยังมีการขาดแคลนน้ำอยู่บ้าง

2) เงื่อนไขด้านอุปสงค์

สับปะรดที่ปลูกในประเทศไทย มีการบริโภคภายในประเทศเพียงร้อยละ 10 ส่วนใหญ่ที่เหลือแปรรูปส่งออกต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และยุโรป ซึ่งเป็นตลาดที่มีมาตรฐานสูง การผลิตเป็นไปตามคำสั่งซื้อ จึงไม่มีปัญหาในเรื่องช่องทางการจำหน่าย แต่มีปัญหาสำคัญคือการรับรองมาตรฐานสินค้าที่จะต้องมีหนังสือรับรอง (Certificated) ที่ประเทศนำเข้านั้นๆ กำหนด เช่นการนำเข้าประเทศเยอรมันหรือ

ฝรั่งเศส ต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน IFS (International Food Standard) เป็นต้น และผู้ส่งออกต้องยกระดับมาตรฐานของตนโดยการปรับปรุงโรงงานอย่างสม่ำเสมอ ในบางประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น จะมีการตรวจสอบโรงงานก่อนจะส่งสินค้าเข้าประเทศ

3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน

อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอื่นๆ อีกได้แก่ บรรจภัณฑ์ อุตสาหกรรมน้ำตาลเพื่อเป็นส่วนผสมในน้ำสับปะรด อุตสาหกรรมเครื่องจักรในการผลิต อุตสาหกรรมขนส่ง เป็นต้น อุตสาหกรรมเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน และส่วนใหญ่มีกิจการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่

นอกจากนี้ ยังสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรดเพื่อขยายตลาด เช่น สับปะรดสปา โฟมทำความสะอาด หรือสารสกัดความเปรี้ยวจากสับปะรดประกอบอาหาร สารอาหารอัดเม็ดเพื่อเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

3.1 ความเชื่อมโยงในแนวตั้ง อุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมหลายประเภท ได้แก่ ผู้ปลูก โรงงานผู้แปรรูป ผู้กระจายสินค้า อุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องเน้นอุตสาหกรรมการแปรรูปผลไม้ โดยการเชื่อมโยงกับผู้ปลูกหรือเกษตรกรชาวไร่ เน้นส่วนใหญ่ที่ต้องป้อนผลผลิตให้กับโรงงาน มีทั้งชาวไร่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และนอกพื้นที่ โดยชาวไร่แต่ละคนต่างผลิตหรือปลูกสับปะรดโดยไม่มีการวางแผนร่วมกัน

การปลูกสับปะรดจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยในการเพิ่มผลผลิตโดยปุ๋ย เป็นปุ๋ยเคมีส่วนใหญ่ แม้ปุ๋ยอินทรีย์จะส่งเสริมให้ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิตแต่ยังไม่ได้รับการยอมรับจากชาวไร่

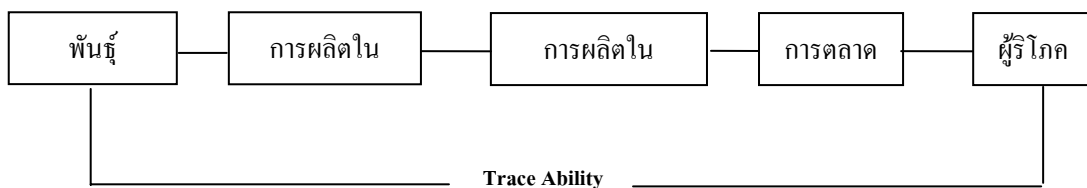
พ่อค้าท้องถิ่นที่รับซื้อสับปะรดหรือแผงสับปะรดจะมีความคุ้นเคยกับชาวไร่ เนื่องจากรู้จักสนิทสนม เพราะเป็นคนในละแวกบ้านที่เป็นผู้รับซื้อไปขายให้โรงงาน ชาวไร่ที่ไม่มีรถจึงนิยมเรียกให้พ่อค้าหรือแผงสับปะรดมาซื้อหลังจากเก็บเกี่ยวผลสับปะรด สะดวก ไม่ต้องขนไปขายโรงงาน ซึ่งมีการคัดสับปะรดและแยกเกรดขณะซื้อทันที ทำให้สับปะรดที่จะได้ราคาดีจากโรงงาน ถูกคัดแยกอย่างละเอียด ขาดโอกาสไปขายที่โรงงานโดยตรง

3.2 ความเชื่อมโยงในแนวนอน การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้จำหน่ายปุ๋ยและสารเคมีต่าง ๆ ความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายวิสาหกิจได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตบรรจุภัณฑ์ซึ่งจะผลิตตามคำสั่งของโรงงานแปรรูป ผู้จัดจำหน่ายหรือตัวแทนผู้ส่งออก ซึ่งจะเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานของประเทศที่จะนำเข้า

ผู้บริโภคร ผู้บริโภคภายในประเทศ แม้มีจำนวนไม่มากนัก แต่มีสับปะรดหลายพันธุ์ให้เลือก โดยสับปะรดบางพันธุ์รสชาติไม่อร่อยไม่เหมาะการบริโภคสด ทำให้ขาดช่องทางในการจำหน่าย ความต้องการของผู้บริโภค เป็นตัวกำหนดการพัฒนาพันธุ์สับปะรด ซึ่งผู้บริโภคในและต่างประเทศจะมีระดับความต้องการที่แตกต่างกัน

องค์กรของรัฐจะเป็นฝ่ายสนับสนุนในการทำงานมากกว่าในการที่จะลงมาพัฒนาหรือให้คำแนะนำโดยตรง เช่น สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด จะตรวจสอบว่ามีการบำบัดน้ำเสียถูกต้องหรือไม่ หรือเป็นตัวกลางในการแสวงหาความร่วมมือระหว่างโรงงานแปรรูปต่างๆ สถาบันการเงินของรัฐจะให้กู้ยืมเงินแก่เกษตรกรเป็นหลัก ส่วนสถาบันการเงินของเอกชนจะให้กู้ยืมสำหรับผู้ประกอบการ

ห่วงโซ่อาหาร (Values Food Chain) ของการผลิตสับปะรดแปรรูป

ภาพ 2 แสดงห่วงโซ่อาหารของการแปรรูปผลิตภัณฑ์สับปะรด

การผลิตอุตสาหกรรมอาหารที่ทำจากผลผลิตทางการเกษตรผ่านกระบวนการแปรรูปเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่สะดวกต่อการบริโภคและยืดอายุการเก็บรักษา ประกอบกับปัจจุบันผู้ประกอบการเริ่มมีการขยายตัวและมีศักยภาพในการส่งออกมากขึ้น ทำให้มีคู่แข่งเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเทศผู้ผลิตรายใหม่ ซึ่งค่าจ้างแรงงานต่ำ ฉะนั้นการผลิตอุตสาหกรรมอาหารต้องทำเป็นขบวนการที่สามารถสอบย้อนกลับ (Trace ability) ไปสู่ขบวนการผลิตในขั้นตอนต่างๆ ได้ว่ามีคุณภาพมาตรฐาน และมีความปลอดภัยอย่างน้อยเพียงใด เพื่อที่จะไม่ให้เป็นประเด็นข้อกีดกันทางการค้า (Trade Barrier) ซึ่งมีผลกระทบอย่างมากกับประเทศที่ยังไม่มีความพร้อม

ประเทศไทยมีความได้เปรียบในการสร้างมูลค่าเพิ่มในตัวเองและมีความหลากหลายสูง เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม อุตสาหกรรมอาหารสามารถใช้ผลผลิตทางการเกษตรภายในประเทศเป็นวัตถุดิบได้ โดยคิดเป็นสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 80 - 90 และมีต้นทุนวัตถุดิบเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 65 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด

2.4 บริบทการแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจ

การผลิตและการส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดจะต้องมีมาตรฐานตามที่กำหนดเช่น มาตรฐาน (GAP) (Good Agriculture Practice) ซึ่งกรมวิชาการเกษตรได้เสนอแนวทางการปลูกสับปะรดที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อรองรับปัญหาหากฎหรือระเบียบว่าด้วยการควบคุมความปลอดภัยในการผลิตและการบริโภค เช่น ระบบ Hazard Analysis Critical Control Point (HACCP) และ Sanitary and Phytosanitary (SPS) มาใช้เป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้าสินค้าเกษตรที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการผลิตสับปะรดอย่างถูกต้องเหมาะสม ร่วมกันระบบการตรวจสอบการผลิตในแปลงของเกษตรกร ซึ่งกำลังจะมีขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพสินค้าเกษตร

จริยธรรมของผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด ผู้เกี่ยวข้องทั้งเกษตรกรผู้ปลูก ผู้ขายสินค้า ปุ๋ย ยา โรงงานผู้รับซื้อไปแปรรูป ต่างต้องมีจริยธรรมใน ส่วนของตน โดยผู้ปลูกเมื่อตกลงที่จะขายให้กับ โรงงานใดควรจะปฏิบัติตามนั้นเพราะจะสัมพันธ์ ไปถึงการวางแผนการผลิตของโรงงานด้วย โรงงานก็ต้องปฏิบัติต่อผู้ปลูกเสมือนเพื่อนมิใช่ผู้มา พึ่งพาขายสินค้า เพราะต่างต้องถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน เช่น ไม่เทสับปะรดลงโดยมิได้คำนึงถึงถึงความ เสียหายกับสับปะรดที่จะเข้าแล้วอ้างว่าสับปะรดไม่ได้คุณภาพตามที่ โรงงานกำหนด หรือผู้ขาย สินค้าทั้งปุ๋ยหรือยาต้องไม่ขึ้นราคาสินค้าโดยไม่มีเหตุผลอ้างแต่เพียงสินค้าราคาเพิ่มขึ้น หรือ บางครั้งสับปะรดแก่ยังไม่ได้ที่แต่โรงงานให้หยุดสารเร่งครั้งเดียว เป็นต้น

สถาบันการเงิน ภายในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจะมีการกู้ยืมเงินจากธนาคาร การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นหลัก แต่การทำงานของ ธ.ก.ส.แนวใหม่มิใช่ปล่อย สินเชื่ออย่างเดียวแต่มีโครงการเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรด้วย บางบริษัทขาดปัญหาใน สภาพคล่องเรื่องการเงินและขาดการสนับสนุนจากธนาคารของเอกชน ไม่นอมนัดการกู้ยืมเงิน ส่วน ธนาคารที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจหรือ SMEs Bank นั้น จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการโรงงานแปรรูป สับปะรดให้ความเห็นว่า การให้บริการของเจ้าหน้าที่ยังไม่เข้มแข็งทำให้การติดต่อไม่บรรลุผล

ในด้านความร่วมมือของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการผลิตต่าง คนต่างผลิตตามคำสั่งซื้อ (Order) ซึ่งปัจจุบันมีมากเกินไปกำลังการผลิตอยู่แล้ว กรณีผู้ประกอบการบางราย ขาดวัตถุดิบ ขาดกระป๋องบรรจุ ขาดกำลังการผลิต ขาดเงินทุนหรือด้านอื่น ๆ ไม่มีความร่วมมือ ทั้งสิ้นยกเว้นผลิตเพื่อจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการรายอื่นที่มาว่าจ้าง

จากการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด แสดงในภาพ 3 และแผนภาพเครือข่ายวิสาหกิจแสดงในภาพ 4

ภาพ 3 แสดงการวิเคราะห์เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด

ภาพ 4 แสดงเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด

3. การประเมินศักยภาพการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ระดับการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สามารถพิจารณาจาก 2 มิติ คือมิติความเข้มแข็งของเครือข่ายวิสาหกิจ และมิติศักยภาพการเติบโตของอุตสาหกรรม โดยในแต่ละมิติจะพิจารณาจากดัชนีชี้วัดผลการพัฒนา และปัจจัยขับเคลื่อนผลการพัฒนา ดังนี้

1) มิติความเข้มแข็งของเครือข่าย

ดัชนีชี้วัดผลการพัฒนา ได้แก่

1.1 ระดับของนวัตกรรม

การผลิตสับประรดกระป๋อง เป็นอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารที่ใช้เทคโนโลยีระดับพื้นฐานที่สามารถหาได้ภายในประเทศโดยการแปรรูปอาหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สะดวกในการรับประทาน การแปรรูปสับประรดจะอยู่ในกระบวนการผลิต คือ การถนอมอาหารโดยใช้ความร้อน (Thermal Process Technology) เช่น Sterilization Pasteurization และ Canning

1.2 จำนวนบริษัทที่เพิ่มขึ้น

มีโรงงานสับประรดกระป๋องในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มากที่สุดถึง 15 โรง จากทั้งประเทศจำนวน 27 โรง แสดงถึงกำลังการผลิตที่มีมากและวัตถุดิบภายในจังหวัดซึ่งส่งออกไปขายต่างประเทศถึงร้อยละ 90 และสามารถตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.3 การควบคุมคุณภาพ

อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรดของไทย ได้มีการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารในขั้นตอนการผลิตและมาตรฐานโรงงานที่สำคัญได้แก่ เป็นระบบที่กำหนดขึ้นโดย US Food and Drug Administration : FDA ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าเป็นระบบควบคุมคุณภาพที่ดีที่สุดเป็นการวิเคราะห์อันตรายและการควบคุมจุดวิกฤติในกระบวนการผลิต โดยมีพื้นฐานมาจากการตระหนักถึงอันตรายจากเชื้อจุลินทรีย์ที่สามารถเกิดขึ้นในขั้นตอนต่าง ๆ ของการผลิต และอัตราหรือความเสี่ยงถึงคุณภาพ การนำเสียและการปนเปื้อนของสารอันตรายหรือความเสี่ยงเหล่านั้น สามารถกำจัดให้หมดไปหรือควบคุมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้นอกจากนี้ระบบ HACCP ยังมีประโยชน์ในด้านการผลิตที่ทันเวลา ลดการสูญเสียของผลิตภัณฑ์พร้อมทั้งยังมีข้อมูลหรือรายงานเป็นหลักฐานสำหรับการตรวจสอบของลูกค้าและหน่วยงานที่รับผิดชอบ แสดงถึงหลักประกันคุณภาพในการผลิตซึ่งสับประรดกระป๋องของไทยก็ผ่านมาตรฐาน HACCP ระบบควบคุมคุณภาพอีกประการ คือ GMP : Good Manufacturing Practice เป็นหลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตอาหาร เป็นระบบบริหารคุณภาพพื้นฐานระบบหนึ่งเพื่อให้เกิดความมั่นใจในผลิตภัณฑ์ที่ผลิตว่ามีคุณภาพตรงตามที่มาตรฐานกำหนดและสม่ำเสมอในทุกวันที่ทำการผลิต

2) มิติของศักยภาพในการเติบโตของอุตสาหกรรม

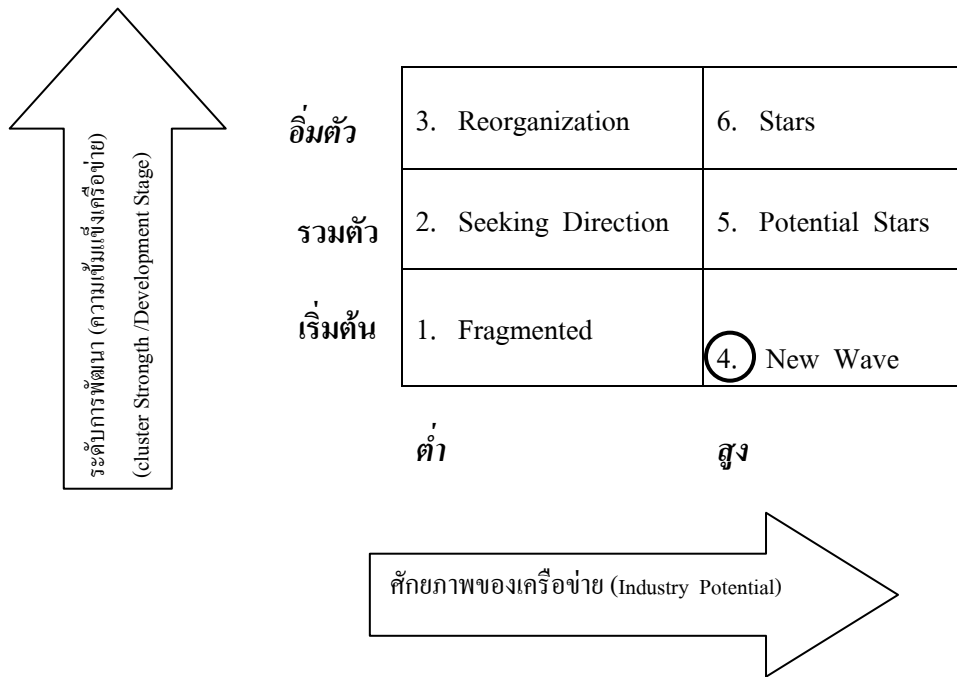
2.1 การขยายตัวในมูลค่าการผลิต

อุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูงเนื่องจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมอยู่ในบริเวณป่าเขตร้อน สับปะรดจึงมีรสชาติโดดเด่นและเป็นที่ต้องการของตลาดโลก โดยประเทศไทยส่งออกสับปะรดเป็นอันดับหนึ่งของโลกมากกว่า 10 ปี และปัจจุบันก็ยังเป็นอยู่ โดยมีปริมาณการผลิตเฉลี่ยปีละ 2 ล้านตันหรือประมาณร้อยละ 20 ของผลผลิตรวมทั่วโลก มีพื้นที่ปลูก 5-6 แสนไร่ ประเทศไทยส่งออกสับปะรดและผลิตภัณฑ์สับปะรดประมาณร้อยละ 40 ของตลาดทั่วโลก ทำรายได้เข้าประเทศปีละประมาณ 8-10 พันล้านบาท นอกจากนี้อุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องยังเป็นอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงภาคการผลิตด้านการเกษตรกับการอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่วัตถุดิบจากภาคเกษตร

สถานการณ์การผลิตสับปะรดของประเทศไทยพบว่าเนื้อที่เก็บเกี่ยว ปี 2547 เพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาสับปะรดที่เกษตรกรขายได้ในช่วง 2 ปี ที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี คือ ตั้งแต่ปี 2545 - 2546 ราคาสับปะรดโรงงานกิโลกรัมละ 4.25 และ 3.99 ตามลำดับ เนื้อที่เก็บเกี่ยวจากข้อมูลปีเพาะปลูกสับปะรด 2547/48 (ปี 2547) พบว่าเนื้อที่เก็บเกี่ยว รวมทั้งประเทศ 0.552 ล้านไร่ เพิ่มขึ้น 0.043 ล้านไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.53 ผลผลิตรวมทั้งประเทศ 1.994 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 0.094 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.97

2.2 การนำรายได้เข้าสู่ประเทศ อุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องเป็นอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนเงินมากถึงประมาณปีละ 8 -10 พันล้านบาท และเริ่มมีการแปรรูปสับปะรดมาเป็นเวลานานกว่า 30 ปีแล้ว

2.3 ความสำคัญที่มีต่อการสร้างงาน การผลิตสับปะรดจำเป็นต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมากทั้งในช่วงการปลูกและในขั้นตอนการผลิตของโรงงานที่ใช้แรงงานคนจำนวนมาก ก่อให้เกิดการจ้างงานคนในท้องถิ่นไม่ต่ำกว่า 20,000 คนและเกี่ยวข้องกับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดทั่วประเทศประมาณ 30,000 ครัวเรือนหรือเกษตรกรประมาณ 130,000 คน

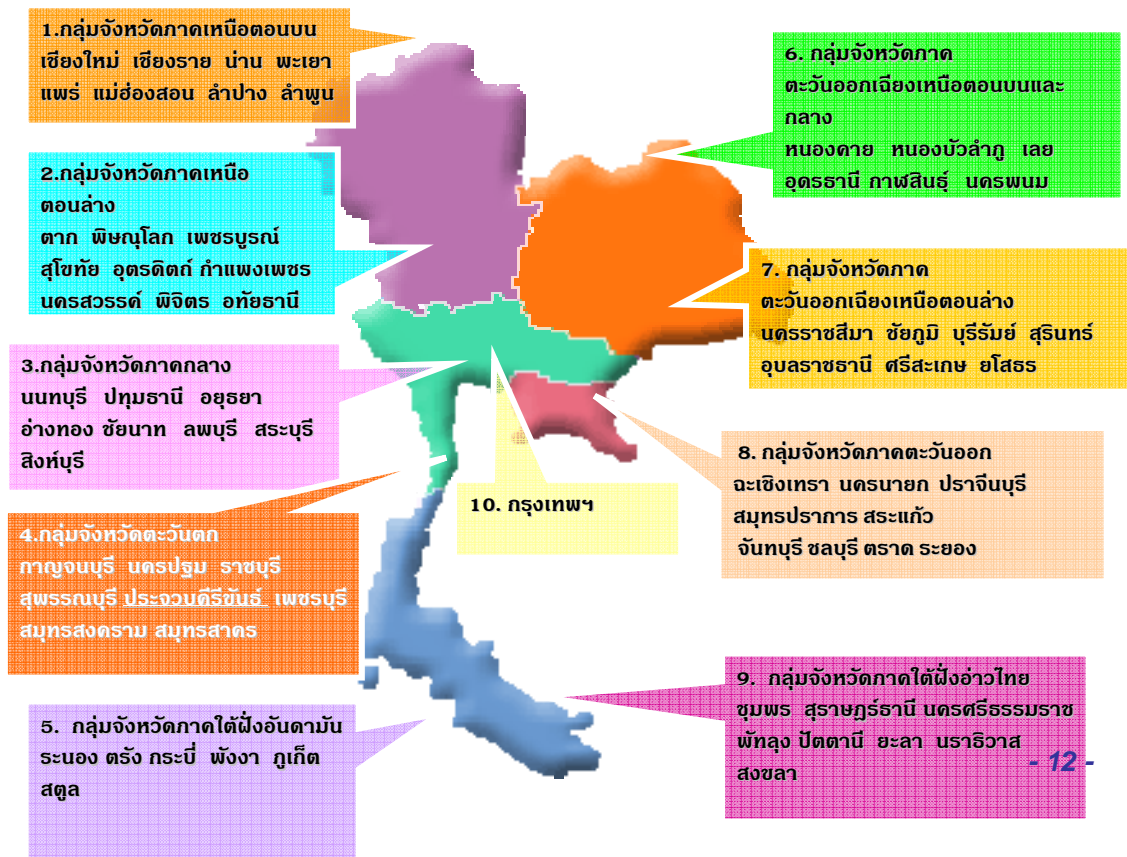
ภาพ 5 แสดงผลการประเมินตามรูปแบบการพัฒนาและศักยภาพของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการประเมินเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด อยู่ในกลุ่ม New Wave เนื่องจากการรวมกลุ่มไม่มีมากนัก มีบางกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจเท่านั้น เช่น กลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มผู้ประกอบการโรงงานเอง แต่ยังขาดการประสานงานระหว่างกลุ่มหรือเป็นเครือข่ายต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามเครือข่ายอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด มีแนวโน้มที่เติบโตได้ดีเนื่องจากความต้องการที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง และการขยายตลาดออกไปเพิ่มขึ้นเพราะคุณภาพของผลิตภัณฑ์เอง และเกี่ยวเนื่องกับจ้างแรงงานด้วย จึงควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาต่อไปในระดับที่สูงขึ้น

บทที่ 2

แผนภาพเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1. ภาพรวมกลุ่มจังหวัด

2. แผนภาพเครือข่ายวิสาหกิจ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทที่ 3

แผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.1 แผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หลักการและเหตุผล

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศโดยมุ่งเน้นการแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ให้เกิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย” และนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันที่มุ่งเน้นการ “ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมให้มีความสมดุลมากยิ่งขึ้น สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ระบบเศรษฐกิจ”

อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด เป็นวิสาหกิจหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการยกระดับคุณภาพชีวิตและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นวิสาหกิจที่เชื่อมโยงการผลิตภาคเกษตรกับภาคอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่วัตถุดิบจากภาคเกษตรและสามารถทำรายได้เข้าประเทศประมาณปีละ 9,000 ล้านบาท

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่และภูมิอากาศเหมาะสมกับการปลูกสับปะรด มีผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ สำหรับตลาดต่างประเทศมีความต้องการผลิตภัณฑ์สับปะรดแปรรูป เช่น สับปะรดกระป๋อง เป็นต้น ซึ่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีศักยภาพในการแปรรูปผลิตสับปะรด เนื่องจากมีโรงงานแปรรูปหลายแห่งอยู่ในพื้นที่ จึงกล่าวได้ว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวิสาหกิจในห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ อยู่ในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันก็มีข้อจำกัดหลายประการทั้งในด้านต้นทุนการผลิตที่สูง แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ขาดแคลนแรงงาน ยังไม่มีการรวมกลุ่มกันของธุรกิจที่เกี่ยวข้องภายในเครือข่าย ดังนั้น หากมีการส่งเสริมให้วิสาหกิจเหล่านี้ ได้รวมกันเป็นเครือข่ายวิสาหกิจ จะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และยั่งยืนปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

องค์ประกอบสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรดที่ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ควรประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้เพื่อเข้าใจแนวคิดและหลักการของเครือข่ายวิสาหกิจการทำงาน

ร่วมกัน และการพัฒนาฝีมือแรงงานจากการวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการพัฒนาเครือข่าย
วิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด มีดังนี้

1. การให้ความรู้ในเรื่องความสำคัญในการรวมกลุ่มจัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรม
ผลิตภัณฑ์สับปะรดเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตทั้งระบบ

2. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตทั้งหมด ต้องร่วมมือกันวางแผนและ
กำหนดยุทธศาสตร์สับปะรดแห่งชาติ เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่

2.1 หน่วยงานภาครัฐ จากการวิเคราะห์พบว่าหน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุน โครงการ
พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต เช่น จัดหาแหล่งน้ำ ปูย ยาฆ่าแมลง รวมทั้งแนะนำ
เทคโนโลยีในการผลิตและการตลาด

2.2 สถาบันการศึกษา ควรมีบทบาทในการพัฒนาแรงงานที่จะเข้าสู่ระบบ ให้เป็น
แรงงานมีฝีมือ รวมทั้งค้นคว้าวิจัยผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสับปะรด

3. การสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการ (กรณี โรงงาน) และเกษตรกรผู้ปลูก
จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีเพื่อการผลิตที่ยั่งยืนและมีศักยภาพต่อไป

จากปัจจัยแห่งความสำเร็จดังกล่าว ได้นำมาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการจัดทำแผนปฏิบัติการ
ส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่ง
ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแผนงาน/โครงการ
ทั้งสิ้น 5 โครงการ แยกเป็นโครงการนำร่อง 4 โครงการ และโครงการระยะสั้น 1 โครงการ

วิสัยทัศน์

เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด มีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน
ในระดับสากล สร้างรายได้ที่ดีและเป็นธรรม บนพื้นฐานของความร่วมมือ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

1. พัฒนาความรู้ ทักษะ ทักษะของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อให้มีสับปะรดที่มีคุณภาพ
3. พัฒนาแผนการผลิตสับปะรดร่วมกัน เพื่อลดความผันผวนด้านราคา
4. สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงในระบบเครือข่าย

เป้าประสงค์

1. มีเครือข่ายวิสาหกิจที่เข้มแข็ง
2. มีแผนดำเนินการผลิตที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ปรับโครงสร้างเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรดเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล
2. พัฒนาบุคลากรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

3.2 โครงการนำร่องของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โครงการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการ

หลักการและเหตุผล

ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากสับปะรดมีผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ทั้งผู้ประกอบการรายย่อย และภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งควรต้องมีการพัฒนาสมรรถนะในด้านต่างๆ โดยเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานการส่งออก

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการเดิมให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อกระตุ้นการพัฒนาโรงงานให้มีมาตรฐานการส่งออก
3. เพื่อคัดสรร โรงงานและผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดดีเด่นและได้มาตรฐาน

ตัวชี้วัด

1. จำนวน โรงงานที่มีมาตรฐานในระดับที่สามารถส่งผลิตภัณฑ์ออกเพิ่มขึ้นปีละ 1 โรง
2. การศึกษาดูงาน โรงงานผลิต ผลิตภัณฑ์สับปะรดที่ได้มาตรฐานส่งออกในต่างประเทศ อย่างน้อยปีละ 5 ครั้ง
3. มอบรางวัลผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดดีเด่นปีละ 1 คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. การผลิตตรงตามมาตรฐานสากล
2. การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันในเรื่องการผลิต

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. สำรวจความต้องการของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรดและการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์สับปะรด และจัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องตามความต้องการ
2. จัดกิจกรรมประกวด โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์สับปะรดและหน่วยงานรับผิดชอบให้การรับรองมาตรฐานการผลิตสับปะรด
3. จัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน

ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี

งบประมาณ 3,000,000 บาท

โครงการอบรมระบบการจัดการคุณภาพมาตรฐานสากล GAP, HACCP และ SPS

หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลงทางการค้า ที่มีการแข่งขันสูง มีการใช้มาตรฐานกีดกันทางการค้าที่ซับซ้อน ปี 2547 เป็นต้นมารัฐบาลประกาศให้ประเทศไทยเป็นครัวโลก ผลิตอาหารปลอดภัยโดยสับปะรดเป็นพืชหนึ่งใน 13 ชนิด ที่ต้องมีการจัดการผลิตให้มีคุณภาพและปลอดภัย โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพพืช สำหรับสับปะรด Good Agriculture Practice (GAP) for Pineapple รวมทั้งมาตรฐานสากลด้านอื่น คือ HACCP หรือ SPS ก็ตาม โดยมีโครงการย่อยคือโครงการอบรมความรู้เรื่องการส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรด

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตให้ได้ตามมาตรฐานสากล
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสู่ระบบการจัดการคุณภาพสินค้าเกษตร
3. เพื่อให้ความรู้ด้านการส่งออกสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการโรงงานให้ได้คุณภาพมาตรฐานสากล

ตัวชี้วัด

1. เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดร้อยละ 80 สามารถผลิตสับปะรดที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานสากล
2. เกษตรกรสามารถจัดระบบการจัดการคุณภาพมาตรฐานสากลได้ภายใน 1 ปี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรสามารถจัดระบบการจัดการได้
2. ความเชื่อมโยงทางการค้าระหว่างผู้ผลิตและกลุ่มผู้ค้า

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. ประชุมปฏิบัติการเพื่อจัดอบรมเกษตรกรแกนนำ ภายใต้โครงการ โรงเรียนเกษตรกร เรื่อง การปรับปรุงคุณภาพสู่ระบบจัดการคุณภาพสินค้าเกษตร จำนวน 10 รุ่น ๆ ละ 200 คน รวม 2,000 คนในปีแรก

2.คัดเลือกเกษตรกรร้อยละ 25 จากสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด ซึ่งกระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และบางอำเภอของเพชรบุรี เข้ารับการให้ความรู้ตามกระบวนการจัดการคุณภาพสินค้าเกษตร ตามมาตรฐานสากล

3. หน่วยงานรับผิดชอบประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในพื้นที่ ทุก 6 เดือน

4. ประชุม สรุปผลการดำเนินงาน

ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี

งบประมาณ 3,000,000 บาท

โครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด

หลักการและเหตุผล

อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สับปะรด มีวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับหลายด้าน ทั้งในส่วนของผู้ปลูก (เกษตรกร) ผู้รับซื้อ (กลุ่มพ่อค้า) หรือผู้ประกอบการ โรงงานแปรรูป รวมทั้งจำนวนต้องมีผู้สนับสนุนด้านอื่น ทั้งทางด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และผลิตภัณฑ์การตลาด และการจัดการ ระบบคุณภาพ ฯลฯ การติดต่อประสานงานทำได้ลำบาก จึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดตั้งศูนย์ประสานงานกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการประสานงานของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด
2. เพื่อแสวงหาความร่วมมือในวงกว้างของการพัฒนา เครือข่ายผลิตภัณฑ์สับปะรด

ตัวชี้วัด

เกิดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานและให้ข้อมูลกับผู้เกี่ยวข้องในวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ความร่วมมือในกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์สับปะรดที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่การผลิตและการส่งออก
2. ศูนย์ประสานงานไตรภาคีเป็นหน่วยกลางในการแสวงหาความร่วมมือกับทุกฝ่าย

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. ประชุมและศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดตั้งศูนย์ประสานงานของเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรดในแต่ละอำเภอ หรือในแต่ละกลุ่มผู้ประกอบการที่มีการรวมกลุ่มกันอยู่แล้ว
2. จัดหาสถานที่ ในการจัดตั้งศูนย์ประสานงานไตรภาคี และหน่วยงานรับผิดชอบประสานงานร่วมกับกลุ่มผู้ประกอบการ

3. จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกิจกรรมและพันธกิจของศูนย์ประสานงานกลุ่ม
เครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด

4. รายงานความก้าวหน้า ในการดำเนินงานศูนย์ประสานงานเครือข่ายทุก 6 เดือน

5. ติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงาน

ระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี

งบประมาณ 5,000,000 บาท

โครงการอบรมฝีมือแรงงานที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพ

หลักการและเหตุผล

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีโรงงานผลิตสับปะรดแปรรูปจำนวน 27 โรง ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานในท้องถิ่นไม่ต่ำกว่า 20,000 คน จึงเป็นอุตสาหกรรมการเกษตรที่ใช้แรงงานมากประเภทหนึ่ง ฉะนั้นจะพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมสับปะรด จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านแรงงานที่ต้องพัฒนาด้วย ให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ

หน่วยงานรับผิดชอบ

ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด
2. เพื่อจัดหาแรงงานคุณภาพมาทดแทนแรงงานที่ขาดแคลน

ตัวชี้วัด

แรงงานในวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรดได้รับการพัฒนาร้อยละ 30 ในปีแรก และเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ในปีต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

แรงงานในวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด ได้พัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. ประชุมปฏิบัติการ หน่วยงานรับผิดชอบ และผู้ประกอบการทั้งระดับต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจ้างงาน และสำรวจความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มแรงงานประเภทต่างๆ

2. ประชุมวางแผนจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพแรงงาน ที่สนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง

3. จัดอบรมให้กับกลุ่มแรงงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานในด้านต่างๆ

4. รายงานความก้าวหน้าของโครงการ

5. การติดตามประเมินผล และสรุปผลการดำเนินโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี

งบประมาณ 3,000,000 บาท

โครงการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจผลิตภัณฑ์สับปะรด

หลักการและเหตุผล

อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด เป็นกระบวนการผลิตที่เชื่อมโยงระหว่างภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม ฉะนั้นหากมีการส่งเสริมให้เกิดเป็นเครือข่ายวิสาหกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ จะช่วยเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสับปะรด
2. เพื่อพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสับปะรดให้ยั่งยืน

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนสมาชิกเครือข่ายวิสาหกิจผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสับปะรด เข้าร่วมไม่ต่ำกว่า 100 คน ในปีที 1
2. เกิดเครือข่ายวิสาหกิจผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสับปะรด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกิดความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมสับปะรด สามารถพัฒนา และยกระดับมาตรฐานการผลิตผลิตภัณฑ์สับปะรดให้มีคุณภาพและยั่งยืน

เป้าหมายการดำเนินงาน

- 1.การจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสับปะรด โดยมีองค์ประกอบของผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในเครือข่ายทั้งระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
2. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ และค้นหาผู้นำเพื่อเป็นแกนกลางในการประสานงานกลุ่มเครือข่าย

3. จัดกิจกรรมศึกษาดูงานเพื่อเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับเครือข่ายวิสาหกิจอื่น
ที่มีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง

4. ติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานจัดตั้งเครือข่ายวิสาหกิจ
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสับปะรด

5. ประชุมและสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ 6 เดือน

งบประมาณ 400,000 บาท

สรุปสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ	ประเด็นยุทธศาสตร์แผนฯ	กลยุทธ์	โครงการ	ระยะเวลา	งบประมาณ หน่วย:ล้านบาท
1. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ 2. การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม	1.ปรับโครงสร้างวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรดเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล	1. พัฒนากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์สับประรดให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล	1. โครงการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการ 1.1 โครงการประกวดโรงงานผลิตภัณฑ์สับประรดดีเด่น 1.2 โครงการศึกษาดูงานโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์สับประรดมาตรฐานการส่งออกในต่างประเทศ 1.3 โครงการผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สับประรดดีเด่นประจำปี	ระยะปานกลาง	3.00
		2. ส่งเสริม SMEs ของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรดเพื่อสร้างความเข้มแข็ง	2. โครงการอบรมระบบการจัดการคุณภาพมาตรฐานสากล GAP, HACCP และ SPS 2.1 โครงการอบรมความรู้เรื่องการส่งออกผลิตภัณฑ์สับประรด เช่น WTO, FTA และ Export System 3. โครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรด 3.1 โครงการอบรมสิทธิประโยชน์เพื่อการลงทุนของ SMEs อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรด	ระยะปานกลาง ระยะยาว	3.00 5.00
		3. ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรด	4. โครงการอบรมฝีมือแรงงานที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพ 4.1 โครงการจัดหาแรงงาน	ระยะยาว	3.00
	2.พัฒนาบุคลากรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง	4. พัฒนาให้เกิดเครือข่ายวิสาหกิจที่ครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด	5.โครงการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับประรด	นำร่อง	0.40

โครงสร้างแผนปฏิบัติการเครือข่ายวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551	ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ความสอดคล้องกับแผน*
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ ข.การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม	1.ปรับโครงสร้างระบบวิสาหกิจอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรดเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล	1.1 เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรดในระดับสากล 1.2 พัฒนาฝีมือแรงงานไทยให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ	1. มีความรู้ความเข้าใจระบบการจัดการคุณภาพมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 60	1) พัฒนาระบบการผลิตผลิตภัณฑ์สับปะรดให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล 2) ส่งเสริม SMEs อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรดเพื่อสร้างความเข้มแข็ง	1. โครงการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการ ³ (1.1) โครงการประกวดโรงงานผลิตภัณฑ์สับปะรดดีเด่นประจำปี (1.2)โครงการศึกษาดูงาน โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์สับปะรดมาตรฐานการส่งออกในต่างประเทศ (1.3) โครงการผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดดีเด่นประจำปี 2. โครงการอบรมระบบการจัดการคุณภาพมาตรฐานสากล GAP, HACCP และ SPS ³ (2.1) โครงการอบรมความรู้เรื่องการส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรด เช่น WTO, FTA และ Export System	เกษตรจังหวัด สสว. พาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด เกษตรจังหวัด สสว. พาณิชย์/ อุตสาหกรรม/ เกษตร จังหวัด/ สสว.	1
			2. มูลค่าการผลิตผลิตภัณฑ์สับปะรดเพิ่มขึ้นร้อยละ 5	3) ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สับปะรด			1
			3. จำนวนวิสาหกิจรายใหม่ที่จดทะเบียนเข้าสู่ระบบ				
			4. มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดต่อไตรมาส / ครึ่งปี / ปี เพิ่มขึ้นร้อยละ 5				
			5. จำนวนแรงงานที่ได้รับการอบรม/พัฒนาเพิ่มขึ้น				

หมายเหตุ

* การเปรียบเทียบความสอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 (1 สอดคล้อง 2 ไม่สอดคล้อง)

¹โครงการนำร่อง(3-6 เดือน) ²โครงการระยะสั้น(ไม่เกิน 1 ปี) ³โครงการระยะปานกลาง(1-2 ปี) ⁴โครงการระยะยาว(3-5 ปี)

